

Za bodoče šolsko leto prosimo ponovno tovariše in tovaršice, da se prijavijo za šolske radio ure, da izvezbajo svoje mladinske pevske zbornice za vzoren nastop in da sestavijo z mladino pokrajinske oddaje. Te naj podajo točno sliko domačega kraja, značilnost tamošnjega ljudstva, domače sege in navade, povesti, pregovore in sploh vse, kar

je tipično za pokrajino. Domače pokrajinske oddaje so važne zlasti zaradi domovinske skupnosti, ki se mora pri mladini velno gojiti. Zato pričakujemo, da dobimo že ob začetku novega šolskega leta čim več takih prijav, katerih izvedbo bo poslušala mladina z zanimanjem in veseljem.

§ 45. na Kočevskem

V kočevskem srezu je nekaj takih šol, ki imajo na osnovi § 45. šol. zakona nemško kot učni jezik v osnovni šoli in v dveh prvih razredih višje narodne šole.

To je gotovo dragocena pridobitev za narodno manjšino, to je po mirovnih pogodbah in po naši zakonodaji zajamčena pravica naših državljanov neslovanske krvi. Te pridobitve, obenem pa tudi naravne pravice ne mislimo kratiti, četudi ima baš učiteljski stan radi omenjene pravice največ skrb in največ težav. Učitelj je namreč oni činitelj, ki mora prenesti v življenje to pravico in vsled tega je samo učitelju dano da čuti in opazi zlorabe, ki so mogoče ob izvajanju § 45. šolskega zakona.

Ker učiteljstvo naše banovine zanimajo v prvi vrsti one težave, ki jih čuti učitelj manjšinske šole na Kočevskem, naglašamo, da hočemo danes opisati le te težave.

Prva vidna težava nastane vsled tega, ker materinščina malih Kočevčarjev ni knjižna nemščina, nego narečje, ki zasluži to označbo le zato, ker nima lastne književnosti. Narečje, ki ga prinese mali Kočevčar v narodno šolo, je mešanica nemških narečij nekdanjih političnih beguncev, pradedov današnjih Kočevčarjev, dospelih iz raznih krajev takratne nemške države. Nekdanja nemška prosvetna uprava je gladko prezrla dejstvo, da mali Kočevčar ne razume učitelja, če ta govori v knjižnem nemškem jeziku, učitelj se tudi ni briga veliko za to, če ga deca takoj od prvega dne razume, ali ne. Poučeval je Nemce v nemškem jeziku in s tem je bila zadeva zanj in za t. z. zavedno nemško domačo javnost urejena. To preziranje dejstva, da je domače nemško narečje precej oddaljeno od knjižnega jezika, pa je imelo za posledico, da je dal dom malemu Kočevčarju govorico doma, v šoli pa je pridobil drugi jezik. Ta drugi jezik je ostal popolnoma ločen od prvega. Kljub temu ni čutil učitelj posebnih težav pri šolskem delu, kajti v javnem življenju se je uporabljala knjižna nemščina in taki meri, da je imel otrok priložnost nabrati potrebne osnove za napredek v knjižni nemščini, ki se je od domačega narečja vidno razlikovala.

Napaka nemške prosvetne uprave se je pokazala šele ob našem osvobodjenju. V javnem življenju je zgubila prevladujočo vlogo knjižna nemščina, zato je prišel in pride tudi danes mali Kočevčar z vedno skromnejšo zalogo besednega zaklada, na katerega bi moral graditi knjižne nemščine zmožen učitelj. Posledica pa je, da se učitelj na Kočevskem ne more ubraniti misli, da naša država na povsem pasivnem ozemlju te deželice za naš denar umetno vzgaja naraščaj za nemško narodno telo.

Po črki in duhu § 45. šolskega zakona smo dolžni ob gotovih predpogojih poučevati v materinščini otrok; vsled navedenega pa se ne moremo ubraniti prepričanja, da mi, učitelji manjšine na Kočevskem kršimo zakon, kajti materinščina naših malih tujerodcev ni nemščina, nego — kočevščina.

Te ugotovitve nam ne narekuje ozko-srčnost, škodoželjnost, šovinizem ali sovraštvo do manjšine na Kočevskem, to dejstvo

vidi in čuti tudi učitelj domačin. In za to dejstvo bi se morala zanimati tudi naša prosvetna uprava, sicer ne zato, da uvede na naših manjšinskih šolah kočevščino kot učni jezik, kar bi sicer lahko storila in bi tudi morala storiti, nego za to, da bi imela močan argument proti onim, ki nekaznovano zlorablajo in delajo na tem, da tudi drugi zlorablajo § 45. šolskega zakona.

Pod vplivom delovanja »Kulturbunda« se gospodje narodni voditelji na Kočevskem kaj radi sklicujejo na t. z. občevalni jezik v družini in na podlagi občevalnega jezika hočejo določevati — narodnost. Kočevsko zna vsak član družine, kjer je oče Slovenec, ali kjer je samo mati Slovenka (mešani zakoni), kočevsko zna tudi deca zavednih slovenskih roditeljev. To deca hoče skozi in skozi napadalno usmerjen nemški živelj pobasati v svojo malho in želi, da bi bila ta deca vzgojena, seveda za naš denar in s pomočjo našega učitelja, na osnovi določil § 45. šolskega zakona — za Nemce.

Da hočejo nekateri voditelji nemškega življa na ta način zlorabljati po zakonu zajamčeno pravico do pouka v materinščini, imamo nebroj primerov, in vse kaže, da vodstvo manjšine ne bo lojalno toliko časa, dokler se prosvetna oblast naše banovine ne postavi na edino pametno stališče, da je jezik manjšine na Kočevskem kočevščina.

Druga velika težava je, na katero trči učitelj pri izvajanju § 45. šol. zakona dejstvo, da pod pritiskom gmočno močnejšega in iz tujine podpiranega nemškega življa hoče imeti pouk v »materinščini« to je — v nemškem jeziku, tudi deca iz mešanih zakonov in deca manj zavednega slovenskega življa. Dosedanja praksa, da določa družina sama svojo narodnost, daje osnovo za dolgo vrsto zlorab. Na ta način je mogoče, da se vzgajajo za Nemce »Malneriči«, »Vrtučiči«, sinovi družin, katere sicer klatijo kočevsko narečje, a nemščino poznajo le toliko, kolikor so se je naučili v jugoslovanski šoli in od jugoslovanskega učitelja. Radi ljubekega miru bi že spregledal učitelj kak primer take zablode, toda ko temeljito spozna razmere in se prepriča, da ima manjšina na Kočevskem mladi naraščaj večinomale iz mešanih zakonov od nosno od nezavednega, gmočno slabega, od Nemcev odvisnega slovenskega življa, takrat mora postati izvajalec § 45. šolskega zakona trd in nedostopen za zadevne želje voditeljev manjšine, mora povedati svoj »ne dovolim«, ker naša šolska postava sicer štiti manjšino, ne daje in ne sme pa dati take razlage, katera dovoljuje zlorabo pravice v škodo večinskega naroda.

Da štiti naš šolski zakon manjšino na Kočevskem, jemljemo vsi učitelji manjšine lojalno na znanje in nam ne pride na misel, da bi delali v tem pogledu ovire, ne moremo in ne smemo pa trpeti zlorabe, ne moremo dovoliti, da bi na osnovi § 45. šolskega zakona vzgajala manjšinska šola iz otrok nezavednih slovenskih družin prirastek manjšinskemu otoku.

Julij Kovač.

Enodnevni praktični tečaj za učiteljstvo v Logatcu

V novembru je bil v Cerknici enodnevni strokovni kmetijski tečaj za učiteljstvo logaškega sreza; bila so ves dan le predavanja. Na koncu šolskega leta, 24. junija, se je tečaj nadaljeval, pa ne v obliki predavanj, ampak v obliki ogledovanja, združenega s potrebno razlago. Udeleženci so si ogledali drevesnice, njive, travnike, mlekarino in zemljiško knjigo. Tečaj je zelo spretno vodil sreski kmetijski referent g. Konrad Pečevnik.

V gozdni in sadni drevesnici je gospod referent pokazal in obrazložil lastnosti tal, obdelovanje in pripravljanje zemlje z drugimi kulturami pred nasaditvijo divjakov, setev in saditev, gojenje dreves v posameznih letnikih, upravljanje in gospodarski del devesnic ter razne skušnje z zemljo, s sadnimi vrstami in sortami in načini cepčenja.

V drevesnici posestnika g. Isteniča, ki vzgaja drevesca za ves logaški srez, so udeleženci videli, kako se goji poleg hrusta in jablan tudi češnje in pritične hruške, cepljenje na kutino. Še bolj so zanimalo temeljito in čisto, z modernim orodjem obdelane njive. G. Istenič je pripovedoval, kako je začel uporabljati boljši način sajenja in obdelovanja ter novejšo zelo praktično poljedelsko stroje, kako so ljudje nevarno in pomilovalno gledali njegovo početje, kako so ga pa potem sami posnemali, ko so videli njegove uspehe in korist njegovih obdelovalnih metod. Na svojem domu je vzorni posestnik pokazal svoj hlev, gnojišče in gnojnično jamo ter orodje, s katerim hitro, nalahko in uspešno obdela svoje polje. Do naprednejšega kmetovanja v vseh panogah so ga privedle nujne gospodarske potrebe, pri čemer je moral računati, kako bi tem več pridelal, obenem pa imel tem manj stroškov pri obdelovanju; nasvete si je iskal v strokovnih knjigah in listih in pri kmetijskih strokovnjakih. Njegovo posestvo je srednje, vendar preživlja, donaja in poplača trud in stroške. Povedal je še marsikatero zanimivost iz svojega gospodarstva, med drugim je poudarjal, koliko knjigovodstva je za kmetovalca nujno potrebna. Navzoči, ki so že bili na kmetijskih tečajih, kjer so poslušali abstraktna predavanja in videli gospodarstva šolskih zavodov, so lahko spoznali, kako je treba iz naučenega izločiti ono, kar se lahko koristno uporabi na malih kmetijah, kar mali kmet razume in lahko izvede in kar bi moralo postati splošna praksa. Izločevanje pojmljivega, izvedljivega in potrebnega bi bila obenem skupna naloga kmetijskih strokovnjakov, učiteljev, posebno učiteljev kmetško-nadaljevalnih šol, oblasti in vseh ustanov, ki imajo

opravka s kmetijsko prosveto med kmetijskim narodom.

Na zemljeknjižnem uradu so pokazali zemljiške knjige, kako so urejene za celo sodno okrožje in kako se vpisujejo parcele posameznih posestnikov.

V mlekarni je gospod mlekar pokazal vse stroje in naprave za pasteriziranje mleka ter napravljane masla in sira. Povedal je nekaj zanimivosti o rentabilnosti in nerentabilnosti sedanjega mlekarstva in kaj donaja boljše dobičke, prodaja mleka ali izdelovanje masla in sira.

Popoldne so se zbrali udeleženci v občinski posvetovalnici, kjer so se z gospodom referentom še enkrat porazgovorili o vsem, kar so videli dopoldne. Gospod referent je nato pokazal tabelo o kemični analizi zemlje treh znanih posestnikov, iz česar se je lahko sklepalo, koliko kalija in fosforne kisline bi bilo še treba dodati tisti zemlji za posamezne kulture bodisi v kakršni koli obliki; opozarjal je tudi na nekaj najvažnejših stvari pri kmetijstvu v sedanjem letnem času, n. pr. na pojave in zdravljenje svinjske rdečice in nekaj drugih bolezni, na vpeljavo štajerske kokoši in drugo ter dal nekaj navodil za ureditev šolskega vrta in šolskega travnišča.

Način takih tečajev je zelo primeren in koristen, ker se razmotrivajo prilike, kot so v resnici. Učitelj se navadi od preprostih kmetovalcev tudi stvarnostnega izražanja, ki ga lahko pri kmetijskem pouku mnogo uspešneje uporablja kot pa izražanje, ki je običajno v knjigah in pri predavanjih. Treba pa je za take vrste tečajev dobro premisljenega sporeda.

Le žal, da je bila zaradi sklepčnega šolskega dela, prevelike oddaljenosti najboljših interesov in zaradi prenerodnih zvez v srezu udeležba le prav majhna. Sicer se pa bodo tečaji v logaškem srezu še vršili; saj se prilike v raznih letnih časih spreminjajo in je kmetijskih predmetov za ogledovanje vedno na izbiri, zato bodo tečaji zelo v prid ne samo novim, ampak tudi prejšnjim udeležencem.

Enake tečaje naj bi prirejali tudi po drugih srezih. Ker gre za to, da bodo učitelji kmetijsko-gospodarske nauke v čim konkretnih oblikah in da jih v taki obliki potem tudi širijo pri predavanjih, pri razgovorih s posamezniki, v kmetško-nadaljevalni šoli in v narodni šoli, naj bi oblasti tečaje podpirale in naj bi se povrnilo učiteljem vsaj potni stroški, ki so za udeležence iz oddaljenih hribovskih krajev precej veliki. D.

Ostali sklepi banovinske skupščine

SKLEPI ODSEKA ZA JAVNO DELO IN NADALJEVALNO ŠOLSTVO.

O predlogih tega odseka se je razvila živahna debata, v katero so posegli tovariši Gosak, Dimnik, Mlekuž, Kumelj, Hreščak, Lulik, Bučar, Sestan, Hribar, Ostanek in Hudales. Končno so bili sprejeti naslednji sklepi:

Vesten učitelj, ki opravlja redno svoje šolsko delo, se pripravlja na pouk, popravlja pismene izdelke svojih otrok ter skrbi za svojo nadaljnjo psihološko in pedagoško didaktično izobrazbo, je tako zaposlen, da mu ne preostaja časa za izvenšolsko delo. Zato smo mnenja, da je šolsko delo prvo in se najvega izhajanja našega »U. t.« Popotoval je po Kranjskem, pa je dospel v vas, kjer je služboval njegov ožji prijatelj. Kot tuje se je pozanimal, kako sodijo ljudje o prijatelju in se je spustil zato v vaščani v pomenek. Vaščan se je najbolj navdušil za novega učitelja kot izvrstnega organizista in ga je hitel hvaliti (v dialektu): »Jejtapamej, še nakovlj nakir taega! Tu, tu je raganist tu, ta zna urlat ta, in kok še le pet, pet! Tok zna, tok lep zna, tok prečuden lep, tok nazrečen, nazgrunten lep, tok lep — lep, da Bohnasvari!«

Prav tako je zanimivo, da je naš list stopil v življenje tudi kot nacionalistično glasilo. Po tedanji navadi so pričakovali odličnike v naših krajih s pozdravom »Vivate!« Učiteljski tovariš pa se je postavil proti latinskemu pozdravu. Češ, visoki gostje naj vedo, da stanujejo v naših krajih Slovenci, zato pa jih pozdravljajmo le z našimi domačimi pozdravi. Klic »Slava«, kakor so ga nekateri hoteli uvesti, je neprimerno in ne pove dosti. Odslej bomo pozdravljali le z »Živili!« ali pa »Živijo!« — In tako je tudi obveljalo!

»U. t.« zahteva že v prvem letu svojega obstoja v posebnem članku: Narodni duh v šolo! Svoj članek zaključuje s prepričanjem, da bodo slovenski učenci lepo »vzrejeni«, ter kot taki velika sreča in veljava svojega naroda in domovine. S tem pa bodo izpolnjene pesnikove besede, ki pravijo:

»Še narodnost, o! ni pregnana,
dokler je v mlade serca vžgana!«

Marsikdo bi dandanes lahko s pomilovalnim nasmeškom ocenjeval pisanje prvega letnika našega lista. Češ, v kako skromnih, majhnih razmerah se je sukal naš list. Pa pomislimo, da je prav naš »U. t.« najstarejši še izhajajoči slovenski list. Za tiste čase pa je nudil veliko, čeprav sta mu bila obseg in izhajanje skromna. O tem pričajo

nikogar ne sili k izvenšolskemu delu, če ne najde za to potrebnega časa in nima za to delo veselja.

Ostali pa naj se posvetijo samo eni panogi in postavijo tam celega moža.

Začetnikom se naj ne šteje v zlo, ako se ne udeležujejo samostojno na izvenšolskem polju, ker se morajo najprej vpeljati v delo v šoli in se razgledati po službenem kraju, da spoznajo kulturne in gospodarske razmere svojega službenega mesta.

Po noveli šolskega zakona se naj ukine paragraf, ki sili učiteljstvo k izvenšolskemu delu, ker dopušča da smatrajo razni lajki, da je učiteljstvo dolžno, da jim ustvarja s

Prvi temelji »Učiteljskega tovariša«

Tri četrta stoletja poteka, odkar je naš stanovski vzornik Andrej Praprotnik pričel polagati temelje našemu »Učiteljskemu tovarišu« in se je ves posvetil temu delu. Priprave so mu toliko dozorele, da je na novega leta dan 1. 1861 napisal proglas slovenskemu učiteljstvu in prijateljem šolstva. Po zgledu tiste dobe, ko se je poudarjala narodna skupnost in so si hoteli biti ljudje bratje, je naslovil tudi svoj proglas v tem smislu: »Castiti prijatli, mili bratje!« Praprotnik naziva svoj časopis — »šolski časnik« — »učiteljski tovariš« mestoma imenuje »učiteljski« z malo začetnico!...

Takoj za svojim uvodom pa prinaša »U. t.« pozdravno pesmico, kakor je bilo tiste čase že sploh v navadi, da so po možnosti vse spravili v vezano besedo. Takole se glasi prva pozdravnica:

Perva besedica »učiteljskega tovariša«

Vam terkam na vrata, me v hišo pustite,
Prijazno podajam Vam prvič roko!
Prostora pri sebi mi kaj dovolite,
In gosta sprejmite, vas prosim lepo!
Ljubezen do vas me je k vam pripeljala,
Ljubezni pa tudi vas prosim za dar,
Tja vez naj bi terdno nam serca vezala,
Da ločil ne bo nas nobeni vihar.

Skromen je bil prvi letnik našega lista. Tiskarnar Milic ga je tiskal le enkrat na mesec. Pa saj so bile takrat pri nas majhne razmere, ki niso dovoljevale širšega razmaha. Po statistiki posnemam, da je bilo na takratnem Kranjskem v letu 1859, v 288 župnijah duhovnjah:

12 poglavitnih šol, 149 pravih malih šol, 79 še ne prav ustanovljenih šol, skupaj torej 240 šol.

zgovorno različni dopisi, najvernejša slika prosvetnih in šolskih razmer tedanje dobe.

Prepuščam besedo mojemu davnemu ožjemu krajanu, učitelju Jožetu Kastelcu, ki je poučeval v času prvega izhajanja našega »U. t.« v Sv. Križu nad Litijo, ali kakor so mu takrat rekli: Sv. Križ poleg Turna. (Turn se imenuje graščina, ki stoji še danes, tisti čas pa je bila last grofa Paceja, znanega avstrijskega velikaša, pri katerem je služboval velikiški rojak France Levstik, ki je bil domači učitelj obeh Pacejevih sinov).

Dne 10. malega travna 1861 piše Kastelic: »Mili učiteljski tovariš! Resnično smo te vsi slovenski učitelji potrebovali kakor riba vode. Prav veliko si že prinesel, kar nam učiteljem na deželi veliko veliko pri odreji mladine koristi... Pretekle velikonočne praznike me je obiskal verli učenik g. J. E. iz Ljubljane. Pravil mi je kako on mladino vadi ob enem čerke poznati in pisati. Ali on uči le v enem razredu, zatorej mu teknejo njegove učilne pravila. Ali mili »Tovariš«, pri nas na deželi je vse drugače. Jez imam tri razrede-pervence, tiste, ki že nekaj brati znajo in večje, ki so že bolj izurjeni — vse skup v eni sobi izbi. Učim pa tako le: Med tem, ko se večji vadijo pisati, učim pervence čerke, in tisti, ki čerke že dobro poznajo, se vadijo sami iz šolske knjižice brati.«

»Vrednik« »Učit. tov.« pa mu kar pod črto objavlja v kratkem daljši strokovni članek. Na hitro roko pa mu vrže naslednje vodilo: »Škerbi, da boš vsem učencem vedno dajal kaj koristnega in mikavnega opraviti, in da boš zmiraj na vse in vsakega posebej gledal in pazil. Težavno je učiti v mešanih šolah, a ravno tu učitelj pokaže, ali je pravi šolski mojster (solmašter) ali ne.«

Res zanimive slike iz časov prvega letnika našega današnjega »Učiteljskega tovariša«.

Jože Zupančič.

svojim izvenšolskim delom lestvico, po kateri plezajo do zaželenih osebnih časti in družabnih položajev ali pa dosežejo direktno materialne koristi.

Vsa društva naj bi se delila v 1. humanitarna, 2. gospodarska, 3. nacionalna. Učiteljsstvu naj se pustijo popolna svoboda delovanja po svojih zmožnostih in zanimanju.

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

Učiteljsvo narodnih šol naj ima prvenstveno pravico poučevanja in vodstva na obrtno nadaljevalnih šolah, ker je ta šola priključek narodne šole.

Potrebno dovoljenje za pouk na teh šolah naj se odpravi.

Honoriranje pouka naj se izvrši potom banovine.

Risarski tečaji naj se vrše dvakrat po šest tednov, da ima učiteljsvo, ki obiskuje tečaj vsaj 14 dnevni odmor.

Reforma učiteljskih šol.

Ker predvideva novi učni načrt za višje narodne šole obvezen teoretični, deloma praktičen pouk v gospodinjstvu in se učiteljice udeležujejo v gospodinjstvo nadaljevalnih šolah, predlagamo:

Na učiteljskih šolah naj se izvede reforma gospodinjstva pouka.

1. V skladu z učnim načrtom za domačinstvo iz »Privremenog nastavnog plana i programa za učiteljske škole u kraljevini Jugoslaviji«, ki ga je predpisalo ministrstvo prosvete leta 1931, stran 113 in 114.

2. Z učnim načrtom za višje narodne šole.

3. Z učnim načrtom gospodinjstvo nadaljevalnih šol.

Pouk naj se vrši po možnosti tudi praktično in je treba zato najti primeren prostor na učiteljskih šolah ali na kakšni gospodinjstvi šoli izven teh.

Kot učna moč za ta pouk naj se nastavi učiteljica z maturo in najvišjo strokovno kvalifikacijo, ki je službovala vsaj pet let na kmetih in tam vodila gospodinjstvo nadaljevalne šole ali potovalne tečaje. To mesto naj bi bilo podeljeno po razpisu.

SKLEPI ODSEKA ZA STANOVSKO GOSPODARSKO IN SOCIALNE USTANOVE.

1. Z ozirom na ugotovitev v poročilu tajnika sekcije JUU o bolniškem zavarovanju, ki navaja, da se je od 34 sreskih društev izjavilo doslej le 12 društev (2 za, 10 proti), je torej sodba članstva še neugotovljena; dalje, ker smatra izvoljeni odsek, po prejetih pojasnitvah ekspertov vprašanji bolniško zavarovanje za koristno, predlagamo skupščini:

a) Sprejme naj se predlog sreskega društva Ljubljana, da sreska učiteljska društva ponovno in temeljiteje razpravljajo o bolniškem zavarovanju.

b) Priporočamo, da sreska društva pozovejo na svoja zborovanja eksperta, ki bo podal potrebna zadevna pojasnila.

Do definitivne rešitve gornjega predloga, se predlog sres. društva Radovljica — odloži.

2. »Pravilnik Socialnega fonda Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja« se sprejme s pripombo, da se črta iz § 9 besedilo »u Državnoj hipotekarnoj banci«; zato odsek predloga sres. učit. društva Radovljica ne more pripadati.

3. Odsek predlaga banovinski skupščini, da gospodarski odseki društev nadaljujejo z gospodarskimi referati o posameznih stanovsko gospodarskih in socialnih ustanovah v smislu Hrenovega referata »Gospodarski dan«.

4. Odsek prav toplo priporoča naj se posveča učiteljsvo v prvi vrsti svojim stanovsko gospodarskim in socialnim ustanovam, potem šele naj upošteva druge.

5. Odsek je proučil osnutek »Pravil Jugoslov. učit. zadruga« in je sklenil predlagati skupščini, naj se osnovevanje te zadruga odkloni, pač pa priporoča, da se tudi po drugih banovinah osnujejo učiteljske samopomoči po zgledu Učiteljske samopomoči v dravski banovini.

SKLEPI ODSEKA ZA IZPREMEMBO PRAVIL POSLOVNKA ZA SKUPŠČINO IN ČASTNA RAZSODIŠČA.

K čl. 2. Pri sreskih društvih se opusti ime sekcije.

K čl. 3. Da stvara in pomaže rad kulturnih prosvetnih in privrednih ustanov.

K čl. 5. Člani udruženja su stalni i počasni.

Čl. 7, 8, 9, 10, 11 odpade z ozirom na stilizacijo čl. 5.

Čl. 12. Se beseda ustanova črta. Njih proglasuje na predlog sreskih društev sekcije ili glavne uprave na svojim godišnjim skupštinama.

Čl. 13. Stalni člani dobe članske karte a počasni diplome.

Čl. 17. Se doda a) da pohađa redovne zborove a najmanje godišnju skupštinu.

Čl. 23. Glavno upravo sačinjavaju:

1. Glavni odbor, koga biraju sekcijske skupštine na svojim godišnjim skupštinama po sledećem ključu i to tako da banovinska sekcija od 500 do 1500 članova bira jedno člana od 1500 do 3000 dva člana a preko 3000 tri člana sa isto toliko zamenika.

2. Upravni odbor koji je sastavljen iz svih pretednika sekcija i devet člana izvršnog odbora i 6 zamenika biranih na glavnoj skupštini.

Glavni odbor sastaje se najmanje dva put godišnje a troškove za ove sednice snosi centralna blagajna. Sednicama glavnog odbora prisustvuju kao konzultativni članovi sa pravima diskusije, predsednici finansijskog stručnog i drugih odbora za celo udruženje, urednici centralnih listova i časopisa i sa pravima diskusije i odlučivanja svi članovi glavnog odbora. Na sednice glavnog odbora može se pozvati zamenik ako je koji član: a) umro, b) izjavio želju da mesto njega dođe zamenik, c) u svakom slučaju kad je premešten u drugu banovinu. Upravni odbor sastaje se svaka dva meseca t. i. pet puta za jednu školsku godinu. Troškove za sve sednice snosi pola centralna blagajna a drugu polovinu sekcijiska blagajna, svaka za svoja člana. Predsednika sekcije može zastupati na ovim sednicama sekcijiski potpredsednik.

Izvršni odbor, koji je eksekutiva Glavnog upravnog odbora sastaje se po potrebi.

Čl. 31. Mandat svih odbora traje tri godine.

Čl. 60. se doda: Kod sekcijiskih uprava i sreskih društava se imovina izručuje banovini odnosno srezu, a nameštaj, arhivu i knjižnicu jednoj školi u istom kraju pod istim uslovima.

Čl. 61. se doda: Po saslušanju sreskih društava i sekcija.

Prelazno naređenje.

K čl. 6. Dosadašnji stalni članovi, koji ne odgovaraju zahtevama čl. 6. projekta pravila ostaju i dalje stalni punopravni članovi. Istotako važi i za članove iz tačke 7, 8, 9, 10, 11 pravila, u koliko ih dosada ima.

»Poslovnik suda časti« je odbor za pravila in poslovnik sprejel po stilizaciji glavnog odbora. Istotako je odbor sprejel »Poslovnik za skupštine in zborovanja JUU«, ki ga je sestavila naša sekcija za projektirano izredno skupščino 4. marca 1934 v Beogradu.

SKLEPI ODSEKA ZA OBMEJNO ŠOLSTVO.

Po vsestranskem razmotrivanju sklone odsek, da v celoti potrdi sklepe odseka za obmejno šolstvo na lanski banovinski skupščini in predlaga sekciji, da podvzame vse korake za izvedbo lanske resolucije.

Lanska resolucija se dopolnjuje s sledečimi sklepi:

1. Narodni obrambni odsek JUU naj podpre že obstoječo propagando ob meji in preko nje ter zbira ves narodno obrambni material.

2. Udruženje naj usmeri svoje delovanje tako, da se v obmejnih krajih otvori čim več narodnih šol in da pri gradnji teh šol prisložitna na pomoč siromašnim občinam z brezobrestnimi posojili država in banovina.

3. Brezpogojno naj se ugotovi zahtevam prekmurskega ljudstva.

4. Učiteljske v Mariboru se ne sme ukiniti.

5. Ugotovi se, da je Ciril Metodova družba najbolj delovna in bi bilo želeli, da se pod njenim okriljem združi vse narodno obrambno delo.

6. Osnuje se naj stalni odbor za obmejno in manjšinsko šolstvo. Priprave se poverijo tov. Hrenu, Vaudi, Peternelu in Lešniku. Vsako v poštev prihajajoče učiteljsko društvo naj imenuje v stalni odbor zastopnika in namestnika. Razen tega pa se naj pritegnejo tovariši člani glavnih upravnih odborov narodno obrambnih društev ob meji.

Ves material obmejnega odseka pri sekciji, vsi neizvršeni in še aktualni sklepi tega odseka iz prejšnjih banovinskih skupščin naše sekcije naj se prepustijo v pretres in izvršitev bodočemu stalnemu odboru.

7. Učiteljsvu, ki deluje na ogroženih in z več materialnimi žrtvami združenih mestih, naj sekcija skuša doseči posebne nagrade, ki so tudi utemeljene z uradničkim zakonom.

nadzornega odbora sekcije bo izdala pooblastilo sekcija.

4. V Sarajevu je organizirala sekcija posebni odbor za stanovanje in prehrano. Stanovanja bodo v hotelih, privatnih hišah, internatih in šolah. Vsak član dravske sekcije, ki želi, da se mu preskrbi stanovanje naj javi z dopisnico na naslov: JUU sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6 nastopne podatke:

1. Kako stanovanje želi.

2. Za katere dni.

3. Svoj točen naslov.

Prijave pošljite do 14. avgusta, ker moramo skupni seznam do 15. avgusta dostaviti stanovanjskemu odseku v Sarajevu. Nakaznice za stanovanje bodo prejeli udeleženci glavne skupščine od zastopnika dravske sekcije med vožnjo v Sarajevo.

5. Po skupščini bodo razni izleti. O prostem času pa razgledovanje kulturnih geografskih in zgodovinskih znamenitosti Sarajeva. Vse podrobnosti bodo razvidne iz poznejših objav.

RAZPIS UČITELJSKIH MEST IN JUU.

Letos ni bilo razpisov služb kakor prejšnja leta. Banske uprave so pozvale večino učiteljsvo, da vloži prošnje za premeštev, prošnje pa je sprejemalo direktno tudi ministrstvo prosvete.

Učiteljice in učitelji se obračajo sedaj na JUU in na posamezne funkcije, da posredovanje, da bi dobili zaprosena mesta. JUU nima pregleda, kdo in za katero mesto je prošil in kdo izmed prošilcev je upravičnejši, to mesto dobiti. Zato se JUU ne more vmešavati v oddajo mest in vplivati za kogarkoli. Dogodilo bi se lahko, da priporoča nekoga, a bi bilo s tem zapostavljenih 10 drugih, ki se niso obrnili na JUU, a so upravičnejši dobiti točno mesto in so prav tako člani JUU.

Da bo postopek pravičen, moramo prepušiti oddajo služb prosvetni upravi, ki ima vse prošnje in lahko oceni večjo upravičenost posrednih prošilcev za posamezna službena mesta. Udruženje se je obrnilo na gospoda ministra prosvete, da bi pozval v komisijo za oddajo službenih mest tudi zastopnika JUU. Po zakonu to sicer ni predvideno, a nekateri gg. ministri so si osvojili to prakso.

Naloga Udruženja je braniti predvsem moralne in pravne temelje pri namestitvah ter zastopati načelo, da mora Udruženje pri njih sodelovati po svojih izvoljenih zastopnikih. Dolžnost Udruženja je tudi, da opozarja oblast v kolikor bi se vršile namestitve mimo predpisov, in bi bili na škodo upravičenejših protežirani manj upravičeni. To more vršiti le ako kazna za take primere in dobi o tem vsestransko verodostojne podatke.

Članstvo JUU se bo moralo privaditi temu, da se JUU ne bo smatralo za posredovalnico za službe, da bi posezalo v protekcionizem pri oddaji službenih mest. Tudi ne sme članstvo misliti, da mora JUU uspeti v vsaki personalni zadevi. Niti neupravičenih premeštanj ne more braniti, ako nima dovolj tehtnih argumentov, odnosno če delo za splošne skupne koristi postavlja ta vprašanja v drugo vrsto. Skupne interese moramo vedno predpostavljati osebnim.

Predsednik: JUU: Ivan Dimnik, s. r.
Tajnik: Milinko Lazić, s. r.

— Opozorilo. Veliko industrijsko podjetje ob Dunavu je zgradilo za otroke svojih namencev (70% katolikov, 30% pravoslavnikov) lastno osnovno šolo, opremljeno z najmodernejšimi pomočmi, ki nudijo ambicioznemu učitelju neomejene možnosti za njegovo pedagoško udejstvovanje. Šola bo je-seni razširjena v štirirazrednico in dobi tudi otroški vrt. Učiteljsvo je državno. Poleg prostega trisobnega stanovanja s pritliklami ima vsak učitelj tudi prosto kurjavo in razsvetlavo. Drugih nagrad zaenkrat še ni. Upravitelj te šole me je naprosil, da bi mu našel med našim učiteljsvom dobrega metodika z večletno prakso in starejšo otroško vrtnarico, ki morata obvladati srbohrvatski jezik. Selitvene stroške plača podjetje. Na šoli delujeta že dva Slovence kot učitelja glasbe, dva druga pa kot učitelja za sokolsko telovadbo. Kdor bi se za omenjeni mesti zanimal, naj mi čimprej sporoči svoj naslov. Za nadaljnje informacije je treba priložiti znamko za odgovor. Vilko Mazi, strokovni učitelj gluho-nemnice, Ljubljana.

— Tovariši — mariborski maturanti iz 1. 1910! Mojemu svojačenstvu, v našem listu priobčenemu vabilu glede predlogov za vršitev naše 25-letnice so se odzvali le 4 tovariši. Ker ni časa več za čakanje, Vas vse tovariše tega letnika vabim, da se v ponedeljek dne 5. avgusta t. l. ob 9. uri predpoldne sestanemo v hotelu »Orel« v Mariboru, kjer se dogovorimo o nadaljnjem načrtu naše obletnice. Pa sigurno in vsil! Tov. pozdrav Mirko Vauda.

— Učitelji emigranti! Vse one tovariše in tovariše, ki ste ob postavitvi prikrašani radi kontraktualne ali dnevničarske službe, pošljite svoj naslov in opišite položaj tovarišu Drekonju Cirilu v Turnišču, Prekmurje.

Osebnne zadeve

i Napredovali so učitelji(ce) v V. skupino: Kukovec Eliza iz Stoperca; Jerman Marija iz Ljubljane; Lebar Fran iz Hrastnika; Najžer Ivan iz Središča; Bučar Alojzij iz Trbovelj-Vode; v VI. skupino: Špes-Belšak Branka iz Hoč; Šostarič-Pintarič Kristina iz Trdkove; Turko Emilija iz Gederovce; Voršič Antonija iz Dobrne; Sevec Stefanija iz Boh. Bistrice; Čížek Marjeta iz Dolge vasi; Predan

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

Zvonko iz Majšperga; Raspotnik Franc iz Griž; Veber Franja iz Starega trga; Troha Elza iz Hoč; v VII. skupino: Košca Franc iz Škofje Loke; Čehovin Rudolf iz Velike Polane; Tomić Ida iz Nemške vasi; Kravarič Janko v Vršanju; Klemenec Leopoldina iz Ljubljane; Hartman Ana iz Loškega potoka; Petrič Marija iz Gabrja; v VIII. skupino: Golobčič Marta iz Cezanjevcev; Kostanjšek Ernestina, uč. gospod. tečajev (13. XI. 34); Jezeršek Vera-Frančiška iz Voklega; Regoršek Avrelja iz Selnice.

— i Prevedeni so učitelji(ce) v IX. skupino: Schiller Zdenka iz Semiča; Vanič Ana iz Dolenje vasi; Zvanut Silvestra iz Rovt; Majerič Hugon iz Cadrama; Černeček Zvonimir v Dol. Slavečih; Kovačič Lidija iz St. Jerneja.

Učiteljski pravnik

— § Potrdila šolskih uprav o nadaljnjem šolanju — nad 16 let starih — otrok v svrhu izplačevanja rodbinske draginske doklade, je predložiti s spremnim poročilom v posebnem ovitku kot dokument kraljevski banski upravi oddelku IV., ki da kot naredbodavec nalog VII. oddelku za nadaljeje izplačevanje rodbinske doklade. Nepravilno je, če se taki dokumenti predlagajo obenem s plačilnimi seznami, katerim se ta potrdila niti ne pritrde, niti nanje nalepijo, ker je možno, da se ti dokumenti izgube. Pomniti je, da se vsakomesečni plačilni nalogi ne obravnava- vajo kot vloge, t. j. se ne zavežejo v upravnih zapisnik. Vsak predložen dokument pa se mora obravnavati kot vloga. V. G.

Naša gospodarska organizacija

— g Učiteljskemu domu v Ljubljani so darovali: Labernik Ignacij iz Ljubljane 100 Din, učiteljsvo na gluho-nemnici 110 Din, učiteljice Marija Sadarjeva, Amalija Hartmanova, Amalija Kečeljeva, E. Schottova, Roza Lampičeva, M. Vencajzova in Roza Krapševa vsaka po 50 Din, skupaj 350 Din za Dimnikov sklad, Lj. Pirkovič 50 Din, Al. Škrinjar in Ant. Urbančič 150 Din, Al. Lavrenčič 20 Din, Kocijančič Ivan za Dimnikov sklad 100 Din, tov. Lavrič, Lubejeva, Peričeva in Pričinč 50 Din. To je prvi odziv naše gospodarske akcije v Ljubljani. Upam, da ostale šole ne bodo izostale. Jordan Nada 100 Din v spomin smrti svoje mame. Blagajnik Učit. doma.

— g Učiteljska samopomoč v Ljubljani. Uprava je proti koncu julija razposlala na vse zadrugne položnice za plačilo prispevkov. Umrli sta Justina Rasteiger (351.) in Agneza Jordan (352.). Obe iz Ljubljane. Samec plačajo 11 Din, poročeni 21 Din. Evidenčni listi izkazujejo več zamudnikov, ki kljub večkratnim opominom ne plačajo dolžnih prispevkov. Z opominjevanjem si napravijo precej nepotrebnih izdatkov. Ker sta bila v 2 mesecih samo 2 smrtna primera, bi lahko vsi zamudniki izvršili svojo dolžnost napram zadrugi. Kdor pa izmed teh ne misli več ostati naš član, naj to sporoči, da ga zadruga zbriše in se mu nadaljnji stroški ustavijo. Uprava U. S.

Učiteljska samopomoč v Ljubljani za bolne člane

V 46. številki »Učit. tovariša« od 27. junija 1935 smo priobčili odlok Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani (OUZD), s katerim dovoljuje vsem članom Učit. samopomoči v Ljubljani za zdravljenje v fizikalnih zdraviliščih v Ljubljani in Mariboru 20% popusta na normalne cene. Da bo vsak član US že v naprej vedel, kako so ta zdravilišča organizirana, kako opremljena, kaj zdravijo in za kakšno ceno, priobčujemo danes pravilnik, zdravilna sredstva in cenik fizikalnega zdravilišča OUZD in sicer za Ljubljano in Maribor.

Fizikalno zdravilišče

v palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev Ljubljana, Miklošičeva cesta 20 in v Mariboru, Marijina ulica 13.

Pravilnik fizikalnega zdravilišča.

1. Fizikalno zdravilišče obsega vse moderne fizikalne zdravilne naprave, in sicer: a) Hidro- in balneoterapijo: ovitke, otiranje, polkopi, škotske prhe, (parne kopeli v posebnem prostoru),* parnice, kopeli v vročem zraku (in v omari)*, aparati za vroči zrak po dr. Tyrnauerju, svetlobna kopel »Radiotherm« itd. Vse vrste medicinskih kopeli: žveplene, extr. pini, solne, ogljenokisle, aplikacije radioemanacijskega fangoblata itd.

(*) velja za Ljubljano, ker se v tem razlikuje od predpisov za Maribor.

Splošne vesti

NAVODILA ZA UDELEŽENCE GLAVNE SKUPŠČINE.

1. Zaprošena je četrtinska vožnja za člane udruženja. Istočasno je bila vložena prošnja, da se dovolijo povratek posebni skupini s 75% popustom iz Sarajeva preko Dubrovnika in Splita v dravsko banovino. Podrobnosti o tem bomo javili naknadno, če bo 75% popust odobren. Člani dravske sekcije bodo potovali od Zidanega mosta do Sarajeva skupno. Da bo mogoče preskrbeti zadostno število železniških vozov, prosimo, da se vsakdo, ki se namerava udeležiti glavne skupščine prijavi sekciji. Vlak, s katerim bomo potovali bomo določili pozneje in objavili v prihodnjem »Uč. tov.« in dnevnikih.

2. Poleg delegatov smejo prisostvovati glavni skupščini tudi člani udruženja. Pri vstopu v dvorano bodo morali pokazati svojo uradniško legitimacijo in člansko izkaznico. Članska izkaznica bo potrebna tudi za legitimiranje železniškemu osebju.

3. Uprave sreskih društev obveščamo, da neizogibno in pravočasno izroče pravilna pooblastila svojim predsednikom in delegatom. Pooblastila naj vsebujejo: Ime in priimek delegata, službeni kraj, društvo, ki ga zastopa, (srez, banovina), kdaj je bil izvoljen za delegata, kraj, datum, podpis predsednika, podpis tajnika ter društveni žig. Članom glavnega odbora JUU, članom upravnega in